

Lausunto**Vastine**

Lapin ELY

s.10/18

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan meluvaikutusten arvioinnin tarkentaa hankkeen jatkosuunnitelman yhteydessä ja tiedustella puuttavia tietoja edellytetään muun muassa alueen yleis- ja asemakaavaaikaisten yhteydessä.

s.11/18

Yhteysviranomaisen mukaan myös tärinävaikutuksia ja niiden merkittävyys olisi tullut pohtia selväksessä tilanteessa, että suunniteltu soajavyöhykesuunnitelma ei toteudu ja tällöä alueella olemassa oleva osutus ei siirry pois.

s.11/18

Alueidenkäytön kannalta ei voida varmistua siitä, että kaivospiiriä ja sen mahdollistamilla toiminnollilla ei olisi haitallisia ja välttömiä vaikutuksia ympäröivään maankäyttöön tai eitel kaivospiirin muodostuminen vaikeutaisi läheisten oikeusvalkutteisten ranta-asemakaavaojen pääkäyttötarkoituksen mukaista käyttöä.

s.12/18

Kaivospiirihakemuksen liitteessä 15 todetaan, että sivukivien ja rikastushiekan läjittäminen aiheuttavat eniten haittaa porotaloudelle. Ympäristölupahakemuksesta tai kaivospiirihakemuksesta ei selviä, miksi hakijan näkemys on, että edellä mainittu aiheuttaa oniten haittaa porotaloudelle. Vaaralliset alueet tulee aidaata.

s.12/18

Porojen GPS-pantaseuranta tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen rakentamisen ja kaivostoiminnan aloittamista. Hannukainen Mining Oy:ä edustavat yhtiö on hankkinut alueelle GPS-pantola. Paikannusasia-saadon tiedon mukaan pantolaista kerättyä tietoa ei ole analysoitu. GPS-seuranta tulee suunnitella yhteistyössä paikalliskunnan kanssa ja tehdä tulee analysoida. Analysoitua tietoa voidaan hyödyntää mm. hirtinäkäljöstimen ylläpidon suunnittelussa.

Ikevättäivellä ja vasonia-aijana porot ovat erityisen herkät häirintöille. Räjättykset voivat vaikuttaa myös erotusaidan käyttösuunnitelmuksiin. Tämä tulee huomioida räjäytysten suunnittelussa yhteistyössä paikalliskunnan kanssa

Meluvaikutukset on arvoitu uudelleen suojavallin kanssa. Ramboll Finland Oy on laatinut melunallinnukset ja raportti on kaava-aineiston liitteenä.

Tärinävaikutuksia on tarkasteltu ympäristölupahakemuksessa. Lisäksi kaava-aineiston liitteeksi ollaan valmistelemassa selvitystä tärinävaikutuksista

Kaavassa on tarkasteltu melu-, pöly-, tärinä- ja maiseinvaikutuksia.

Tarkasteluiden perusteella kaivospiirin muodostuminen ei vaikeuta läheisten ranta-asemakaavaojen käyttötarkoituksia.

Ympäriöivälle maankäytölle syntyy vähäisiä rajoitteita, muutamille kiinteistöille ei saa rakentaa uusia asuinrakennuksia.

Sivuviki- ja rikastushiekkialueet ovat pinta-alaltaan suurimmat toiminnot, jotka pienentävät ladunalueita. Lisäksi sivukivien ja rikastushiekan läjitys voi aiheuttaa lievää pölyhaittaa, jolloin porot voivat välttää alueita.

Kaivospiirialue aidataan kokonaisuudessaan toiminnan etenemisen mukaisesti. Laidunalueet pidetään porotalouskäytössä niin pitkään kuin mahdollista

GPS-pantaseuranta on aloitettu. Data analysoidaan ennen kaivostoiminnan aloittamista. Paikalliskunnille on toimitettu kysely toivotuista hirtinäkäljöstimen alitus- tai ylityspaikoista.

Kuervitikon louhoksen osalta sovitaan paikalliskunnan kanssa räjäyttyksistä esimerkiksi erotusaikaan.

Lausunto

Lapin ELY

Vastine

Ympäristöluopatohakemuksessa todetaan, että hihnakuuljettimen vaikutus porojen väittämiskäyttämiseen on merkittävä (s. 342). Ympäristöluopatohakemuksessa ei ole esitetty, miten hihnakuuljetin vaikuttaa porojen väittämiskäyttämiseen ja laidunkenttään, tai millen laaja hihnakuuljetimesta aiheutuva melualue on. Hihnakuuljettimen häiriövaikutusalue tulisi esittää karttelevana ja arvioida sen toiminta kulkuesteenä sekä arvioida hihnakuuljettimen vaikutusta poronhoiton alueidenkäyttöisiin edellytyksiin.

Ympäristöluopatohakemuksessa ei ole esitetty hihnakuuljettimen kalleuustietoja hihnakuuljetin Rautuvaaraan. Kuljetin viittä lokiatuista. Hihnakuuljettimien osalta tulisi selvittää mahdollisten teknisten ongelmien vaikutukset lähiympäristöissä, mm. ylitettävissä vesistöissä. Epäsoivaksi jää esimerkiksi se, onko olemassa vaaraa, että kuljettimen rikkoutuessa ja pysähtyessä kuljetettava materiaali valuu vaaran alle virtaavaan jokeen.

s. 13/18

kulkemaan kuuljettimen yli kuin sen alla. Edellisen yhtiön hankkimien pantojen tietoja ei ole analysoitu eikä kulkureittejä ole vielä sovittu. Ympäristöluopatohakemuksessa (s. 20) todetaan kuljetuskäytävän osalta, että reitin varralle toteutetaan 4 porojen/metsäkoneiden yitys- tai alituskohtaa, joiden toteutus ja sijainti sovelaan poromiesten sekä metsähallituksen kanssa. Lapin ELY-keskus painottaa, että yitys- tai alituskohdat tulee suunnitella yhteistyössä paliskunnan kanssa ja niitä tulee voida jatkossa rakentaa tarpeen mukaan lisää.

s. 14/18

Haitallisten vaikutusten lievennystoimenpiteissä todetaan, että "Paliskunnalle korvataan pysyvästi menetetyt alueet. Neuvotteluiden perusteella yhteisesti todettuja laidunmenetyksiä voidaan korvata paliskunnalle vuosittain, kunnes menetykset poistuvat ja alue palaa pääosin porolaitumeksi." Maaseutu ja energiatyöskikkö katsoo, että on hakijan ja paliskunnan edun mukaista tehdä hankkeelta koskeva laidunneuvottelu, jossa selvitetään riittävällä tarkkuudella alueen jäkälin ja lupon biomassassa, jolla on merkitystä porojen talvikaikaiselle ravinnonsaannille.

s. 14/18

Likennevahinkojen ja muiden mahdollisten vahinkojen ja haittojen kehittymistä tulee seurata ja vahinkotapaaukset tulee tilastoida. Neuvottelut eivät korvaa tilastoimista. Tilastointi tuo pohjaa neuvotteluille. Tilastointiin tulee olla hakijan vastuuta. Hakemuksessa ei ilmeine, aiinko hakija toteuttaa em. tilastoimista.

Hihnakuuljetimen melu on mallinnettu ja melun leviämislue on suppea. Kasvillisuutta ei ole huomioitu melumallinnuksissa, joten melumallinnus antaa konservatiivisen kuvan.

Kuljetimesta on olemassa tarkat rakennekuvat ja maastokuvat. Kuljettimen kaltevuuskulmat eivät ole jyrkkiä, koska maastossa on huomioitu sekä leikkauksia että täyttöjä tarpeiden mukaan.

Edellä mainitun perusteella, kuljettimen pysähtyessä, materiaali ei lähde liikkeelle.

Paliskunnille on toimitettu kysely toivottuista hihnakuuljettimen alitus- tai ylituspaikeista.

Paliskunnan kanssa kokoustetaan seuraavan kerran syyskuussa

Vastauksia ei ole kirjalliseen kyselyyn tullut kuin 3 kpl, Paliskunnilta ei ole tullut ehdotuksia.

Asiasta on keskusteltu Luken Jouko Kumpulan kanssa 7.7.2016

Laidunneuvottelua ei tarvitse tehdä sillä aiheisto on olemassa ja Luke on päivittämässä aiheistoa. Kaivospiirin alueelle jäävä biomassassa raportoidaan syksyllä 2016

Paliskuntain yhdistys tekee tilastoimista. Hakija tekee yhteistyötä paliskuntain yhdistyksen kanssa

Lausunto

Lapin ELY

Vastine

s. 15/18

Esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia. Ympäristöluupahakemuksesta ei kuitenkaan selviä, mitkä toimenpiteet hakija arvioi parhaaksi tavaksi ehkäistä porovahinkoja. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on esitetty useita konkreettisia lievennystoimia, joita ei ole esitetty ympäristöluupahakemuksessa (YVA selostus s. 637–638).

Miten hakija aikoo varmentaa, että Liikennevirasto ottaa suunnittelussa huomioon alttarakenteet sekä yli- tai alikäytävät, missä vaiheessa asfesta neuvotellaan kaikkien paliskuntien kanssa ja kuka neuvottelee? Kuka vastaa toimenpiteiden rahoituksesta? Milten alittaminen vaikuttaa paliskuntien toimintaan? Pikkooko alta tärkeitä laidunmaita ja laidunkiertoa? Kuka korvaa jurallikenteen aiheuttamat vahingot?

s. 15/18

Maantielikenteen osalta ei ole esitetty lievennystoimia. Hakijan tulisi selvittää mahdolliset lievennystoimenpiteet maantielikenteen osalta. Muonion paliskunnassa tapahtuu eriten porovahinkoja verrattuna kaikkiin muihin paliskuntiin. Vahinkojen vähentämiseksi kaivoksella johtaville teille voidaan asettaa nopeusrajoituksia, tienvarsien näkyvyyttä voidaan parantaa karsimalla puustoa, kuljettajia voidaan kouluttaa porojen käytäytymisestä ja vahinkoilanteessa toimimisesta, ja porolista varoitavia kyttäjiä voidaan asentaa. Pahimmat porovahinkoalueet tulee aidata.

Ympäristöluupahakemuksesta ei ilmene, aiheuttaako kaivos paliskuntaan katvealueita, jotka jäävät porojen laidunnuksen ulottumattomiin?

Maaseutu ja energiayksikkö suosittaa, että kaivosyhtiön ja paliskunnan välisessä haittojen korvaamista koskevassa sopimuksessa sovitaisiin myös vahinkojen minimoimisesta ja kompensaatosta, yhteistyön muodosta (esim. vastuuhenkilöiden nimeäminen) sekä vuositteisten kokousten ajankohdista ja tiedottamisesta. Sopimuksessa tulisi sopia poronhoitajien oikeudesta liikkua alueella. Sopimuksessa voidaan esittää myös vaikutusten seurantasuunnitelma indikaattoreineen, maantie- ja rataelikkenteen pysäyttämiseen porojen kuljetuksen aikana, sekä tarvittaessa ollen luiskaamisesta kanavien ja ojen penkereiden jyrkkyyden vähentämiseksi ja tarvittavien siltöjen rakentamisesta. Kaivosyhtiön ja paliskunnan välisiä tiivistä yhteistyötä vaaditaan myös silloin, kun poroja kerätään ja kuljetetaan alueella.

Luontovaikutukset

Luontovaikutuksiin liittyvät asiat käsitellään ympäristöluupahakemuksen yhteydessä AVI:ta on saatu täydennyspyyntö. Täydennykset ovat tekeillä.

Kaivospiiri aidaan kokonaisuudessaan.

Liikenneopeuksia pienennetään kaivospiirin kohdalla.

Junaradan aittamisen tarpeellisuudesta sovitaa paliskuntien kanssa.

Paliskunnille on toimitettu kysely toivotuista hihnakuultimien alitus- tai ylityspaikoista.

Paliskunnan kanssa kokoustetaan seuraavan kerran syyskuussa

Kaivospiiri aidaan kokonaisuudessaan.

Liikenneopeuksia pienennetään kaivospiirin kohdalla.

Puuston karsimista ei tehdä, koska silloin maisemahaitta lisääntyy.

Malmia ei kuljeteta maanteitä pitkin. Hihnakuultimien vähentää liikennettä.

Ei aiheudu

Toimitaan tämän suosituksen mukaisesti.

Lausunto

Kolarin kunta

Vastine

Kaivospiiri täytyy rajata sillä tavalla, että kulku Tunturi-Lapin Vesi Oyn jätevedenpuhdistamolle ei vaikeudu.

Sopimusneuvottelut ovat menossa. Sopimusluonnos on käsitteilyssä hienosäätöjä varten. Yleiset linjaukset on sovittu, ja yhteisvaikutukset on esitetty lupahakemuksessa. Esisopimus allekirjoitetaan elokuussa 2016.

liiketoiminnan rakennuksia, Kolarin kunta pitää tärkeänä, että maalla kiinteistöille mahdollisesti aiheutuva haitta kompensoidaan riittävästi ja oikeudenmukaisella tavalla.

Tie sivuaa kaivospiiriin laitaa, mutta aita rajataan niin että kulku ei esty.

Kompensaation osalta menetellään lakien mukaisesti. Kiinteistöillä on oikeus hakea korvausta mikäli haittoja ilmenee toiminnan aikana.

Tunturi-Lapin Vesi

LAUSUNTO

Hannukainen Mining Oy ja Tunturi-Lapin Vesi Oy ovat neuvotteleet että kevään 2016 aikana, että yhtä laatuista sopimukseen Tunturi-Lapin Vesi Oy:n omistamissa maa-alueista ja toiminnan muuttamisesta siten, että kaivoksen tulla alueelle on mahdollista. Laadittavan sopimuksen tarkoituksena on sopia TL:lle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, sekä mahdollistaa Hannukainen Mining Oyn eri lupaprosessien sujuva eteneminen ja kaivoksen rakentaminen.

Kärrvalliin on olemassa olevien maa-alueiden konkretroitujen luovutus Hannukainen Mining Oy:lle ja maahan oikeusvaikutuksiin lupiin, edellyttää TL:n mielestä sopimuksen olemassaolon. Tunturi-Lapin Vesi Oyn tulee myös saada toiminnalleen uusi ympäristölupa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolta, sekä rakentaa oma siirtoviemärit ja jätevedenpuhdistuslaitosmahalle. Kaivostoiminnan ja jätevedenpuhdistuslaitoksen yhteen sovitavaa uutta ympäristölupaa ei ole tällä hetkellä vireillä, joka mahdollistaisi alueiden siirron lähivuosina Hannukainen Mining Oy:lle.

Hannukaisen kaivoksen ympäristölupahakemus on jätetty AVI:in. Lupahakemuksessa on kuvattu kaivostoiminnan ja jätevedenpuhdistamon yhteisvaikutukset ja putkilinja on mitoitettu yhteisvesimäärälle.

Esisopimus allekirjoitetaan elokuussa 2016

Lapin liitto

Stuk

Kolarin riistanhoitoyhdistys

ei huomautettavaa

ei huomautettavaa

ei huomautettavaa

Luuke

puuston rakennetta tai vesitaloutta. Vaikutusten arvioinnin toteutuksen erityisen tärkeään olinympäristöihin on kiitä, ensin puutteellinen, koska suunnitellun kaivoksen alueella on edellä mainittuja olinympäristöjä.

Ympäristölupahakemuksessa on eritelty sivulla 264 vaikutukset metsälainmukaisiin kohteisiin

Hannukainen Mining Oyn kaivospiirihakemusta voidaan pitää matkailuvaikutusten arvioinnin osalta täysin puutteellisena.

Kolarin kunta on tilannut Gaia Consulting Oy:ltä selvityksen kaivostoiminnan ja matkailun yhteensovittamisesta. Haastattelut ovat menossa eto-syyskuussa.

Lausunto**Muonionjoen kalastusalue****Vastine**

Muonionjoen kalastusalue haluaa kiinnittää Hannukaisen kaivospiiripäätöksen yhteydessä huomiota siihen, että Äkäsjoki on yksi Tornionjoen tärkeimmistä meritaimenkannan lisääntymisalueilista. Lisäksi joella ja sen sivu-omilla on paikallisia purotalmenkantoja. Lohen merkittävimmät poikastuotantopaikat keskittyvät Äkäsjokeen sen alaosalle. Lisäksi kalastusalue on huolissaan selkeytyksiltään ja ylimääräisten vesien purkamisesta putkea pitkin Muonionjokeen.

Nämä seikat mm. vironomaisen tulee huomioida kaivospiirin koskavan päätöksen käsitteilyn yhteydessä.

Metsähallitus

Kaivospiirin rajaukseen Hannukaisen alueen länsiosassa tulisi Metsähallituksen mielestä tehdä tarkennus. Hannukainen Mining Oy:n esityksessä kaivospiirin rajaus noudatna aieman toimijan esittämää rajausta. Esitetyn kaivospiirirajauksen sisälle jää noin 3 km matkalla olemassa olevaa Pakajärvelle/Pakasaivolle joltavaa tietä. Ympäristöolosuhteiden esteiden kulkeminen edellä mainittuun tietä tulee turvata. Tietä on käytöturvatta. Metsätaloudenkäytön lisäksi tietä käytetään mm. seran-ajoon Vaikkejoen entisen luonnonravintolamikon läheisyydessä olevalla seranotolalta ja liikennettä on myös Pakasaivon suositulle retkeilykolkteelle. Metsähallitus esittää, että kaivospiiriä supistetaan siten, että Pakajärvelle/Pakasaivolle joltava tie jää kokonaan kaivospiirin ulkopuolelle lukuunottamatta Rautuvaaranan johtavan kuljetinlinjan, vesijohdon ja uusia voimajohtojen tarvitsemas maa-alueita. Kuljetinlinjaa ja kuljetinlinnan kiinnityksiä kaapeliturvassa kulkeva voimajohtokaapeli tulee rakentaa tilatuen yhteyksikohdassa maan alle.

Tällä hetkellä eteläisimmän saostusaitaan alapuolella olevan padon pengeritettä voidaan käyttää puutavaran kuljetukseen saostusaitaan itäpuolisilta alueilta. Metsähallitus pitää tärkeänä, että olemassa oleva kulkuyhteys säilyy myös jatkossa, kun Rautuvaaranan alueelle sijoitetaan uusi toimintopaikka.

Kaivospiirin alueella on etellä mainittujen Pakajärvi/Pakasaivo ja Rautuvaaranan eteläisimmän saostusaitaan alapuolella olevan padon pengeritän lisäksi useita muita metsäsuotaitia. Metsäsuotaitien rakentaminen on välttämättä investointeja. Koska kaivosvoiminnan seurauksena kaikkia nykyisiä metsäsuotaitia ei voida enää käyttää, tulee kaivosvoiminnan rakentamien tuet tarvittavat tieyhteydet kustannuksellisesti. Uusi tieyhteys tarvitaan mm. Kuervanassa Kuervoan ja kaivospiirin välisellä metsätalonsuhteella. Rautuvaarassa tulee inkkuminen turvata Metsähallituksen maa-alueilla ja poroväditä nykyisiä jätteenpuhdistusosia ympäröiville alueille joko olemassa olevaa tietä pitkin tai rakentamalla uusi korvaava tieyhteys. Mikäli Tukesiin kaivospiiripäätös on myönteinen, niin uusista tieyhteyksistä olisi hyvä sopia hakijojen ja Metsähallituksen kesken jo ennen suunnitteluvaiheen pitämää kaivospiirioinnituskokousta.

Muonionjokeen johdettavat vedet puhdistetaan. Johdettavien vesien osuus Muonionjoen virtaamasta on keskivirtaamatilanteessa 0,2 %.

Äkäsjokeen ei johdeta kaivoksen vesiä vaan pelkkiä ympäristön sulamis- ja valuntavesiä

Kaivospiiriä ei muuteta länsiosalta pienemmäksi.

Tie siirretään, jotta vesivarastoalitalle saadaan riittävä tilavuus. Uusi tie rakennetaan pääasiassa olemassa olevia tiepohjia pitkin.

Voimajohtokaapeli sijoitetaan tienyhteyksikohdissa maan alle.

Kulkuyhteys säilytetään.

Metsähallituksen kanssa sovitaan kulkuyhteyksistä ja niiden toteutusajankautuista. Ensimmäinen kokous on sovittu Metsähallituksen kanssa syyskuulle.

Lausunto**Metsähallitus**

Ylläksen matkailuyhdistys on selvittänyt mahdollisuuksien rajoissa vaikutuksia matkailuun ja sen ohjaukseen. Metsähallitus pitää tärkeänä, että ennen luvan myöntämistä on asianmukaisesti selvitettyä, ettei toiminnalla leikennetä merkittävästi paikkakunnan elinkeinoloja huumioiden erityisesti matkailuelinkeinon tarpeet. Mikäli kaivospiiriin myöntämisen edellytykset täyttyvät on erityisesti matkailuelinkeinolle ja luontomatkailulle aiheutuvia vaikutuksia pyrittävä poistamaan lupamääräyksin. On yleisen etun kannalta tärkeää, että ratkaisussa käytetään uusinta innovointia ja teknisiä ratkaisuja, ja kaivoksen haitat matkailuelinkeinonon minimoidaan.

Mikäli kaivostoiminnan ympäristövaikutukset pyyväät esitetyiden suunnitelmien mukaisia, voisi olettaa, että kaivostoiminta ei tuota vaihteissa aiheuta ympäristölle vakavia haittoja. Suurimmat epävarmuustekijät liittyvät kaivostoiminnan loppumisen jälkeiseen aikaan. Kaivostoiminnan loppumisesta jälkeen, kun aktiivinen vedenhallinta päättyy ja runsasrikkäisen rikasvetelietka-altaan pohjakeräkkeen ikääntyy sekä happoa tuottava sivokivialue on maksimitilassaan, voi suotovesistä aiheutua alueen pohjavetelle ja ympäristöille jokivesistöille haittaa. Alueen jokivesistöt ovat kantaaltaan vähävesisiä, joten lisääntyvien haitta-ainesten siirtyminen on heikko. Kaivoksen sulkemissuunnitelmassa tulee löytyä toimiva ratkaisu en. haittojen ehkäisemiseksi. Tätä lausuntoa tehdessä ei ole ollut käytettävissä Hannukainen Mining Oy:n Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle toimittamaa vesitalous- ja ympäristöluvatohakemusta. Edellä mainituissa lukuissa voisi olla uusia ratkaisuehdotuksia haittojen ehkäisemisen osalta.

Lapin Matkailuelinkeinon Liitto LME

tullessaan. Kaivos aiheuttaa kiistanähtömän merkittävän maksenalaitaan, lisäksi mahdollisen pöly- ja meluhaitan Äkäslompolon puoleiselle tuntirakenteille. Suunniteltu kaivoshanke tulee vaikuttamaan

Museovirasto

Museovirasto on aiemmin todennut, että kaivospiirin muinaisjätinhännöskohteet ovat sellaisia. Toimitaan tämän mukaisesti. Jolhin kajoaminen riittävien tutkimusten jälkeen on mahdollista. Kajoaminen edellyttää

Rajajärjestykset

kaivoshankkeen lupaharkinnassa tulee huomioida. Todennäköisesti ennen alueelle suunnitellun kaivostoiminnan lupakäsittelyä on tarve uudelle ympäristövaikutusten arvioinnille.

Ely:n päätös 26.7. toteaa että uutta Yvaa ei tarvita, päätös liitteenä.

Vastine

Kolarin kunta on tilannut Gaia Consulting Oy:ltä selvityksen kaivostoiminnan ja matkailun yhteensovittamisesta.

Ympäristöluvatohakemuksessa sekä sen liitteenä olevassa vesienhallintaraportissa on käsitelty asiaa.

Puuston säilymisen ja suojavallin takia maisemahaitta Äkäslompolon tielle on vähäinen. Asiaan liittyen on tehty virtuaalimalleja.

Lausunto

Paliskuntain yhdistys

Vastine

dunnevelyksiä paliskunnassa. Kaivoksen välittömät suorat vaikutukset kohdataan erittäin laajalle, yhteensä jopa noin 30 km² alueelle. Lisäksi aiheutuu vaikutuksia muunalle paliskunnalla KKL:n porontut

Kuervitikon avoimien tulisi ottaa huomioon esteettömyys ja sen toiminta (tehdänsä, jäätymykset) todennäköisesti häiritsee erittäin paljon. Toiminnan perustamista vesuohjeistuksen kanssa tulee tarkistaa. Esimerkiksi ajokäytöstä pidättäytyminen niiden päivien aikana, kun porojuu kuljetaan aitaan ja erotteluun olisi tärkeää, että työt eivät aiheuta esteitä eläimille aiheuttamalla lisää kaivos-toiminnan estäviä poronhoitoon. Lammassa vaikkakin kaivospiiri pienemmillään, tulee kaivospiiriä määrätä korvaamaan eritasoinen siirto ja muut kuluksi näitä poronhoitoon aiheutuu

YVA-menettelyn aikana sekä Suomen Muonon paliskunnan, että Ruotsin Muonon samasta poronhoitoajat ovat nostaneet esiin huolen porojen laidunkierrojen häiriintymisestä ja porojen kulkemisen rajan yli. Samoin porojen kulkeminen maapuripaliskunnin, kuten etelässä sijaitsevan Kolarn paliskunnan, on mahdollista. Porojen kuljetaminen omille alueille aiheuttaa kustannuksia paliskunnille ja voi olla vaikeaa. Muonon Sameby ja Kolarn paliskunnat ovat vastineet kaivospiiriä rakentamaan raja-aitoja alueelle.

Vahinkoja tulee tapahtumaan myös kaivosalueella, sillä etenkin harvassa vietyllä alueella on keuhko- ja silmälääkkeitä, huilille, huilille, puukkoille, rikkakäyttöön. Hirvitys on huikannut kaivospiiriä rikkakäyttö- ja hiekkä-alueilla. Elinvoimille vaaralliset alueet (esim. rikkakäyttö- ja hiekkä-alueet, louhoset) tulee aistia, ja sääntölisesti varmistaa aitan kanto. Aitaa tulee suunnitella poronhoitoon, joka estää porojen pääsyn alueelle. Myös kaivosalueen ulkopuolisia rikkakäyttö- ja hiekkä-alueita ei liian kannaattaisi rakentaa louhokseen eläimiä. Kaivospiiriin vuosiksi kauleet ja vahingontuotteet porot tulee korvata paliskunnalle esin. riisavahinkolain vahingonkorvausten mukaisesti

Kaivospiiriä on haettu 2951 ha alueelle. Edellisen kaivospiirihakemuksen jälkeen kaivospiiriä on pienennetty niin, ettei se enää ulotu Lammassa eritasoinen alueelle. Kaivospiiriä on sijoitettu kaivospiiriin vaarallisia alueita. Hannuksien puolella kaivospiiriin lainsäätö on merkitty hakemuksen karttaan kaivospiiriä, vaikka siinä ei ole esitelty suunnitelmassa mitään toimintaa. Se on huomattavasti laajempi kuin poronhoitoa aidoiksi suunniteltu alue. Kaivospiiri on tallentanut tarpeelliset suorat ja sovellettavat kaivospiiriin vastineet (503/1965, 22 §). Kaivospiiriä raja tulee Hannuksien lainsäätöä siirtää kaivospiiriin (lute 3) merkittyyn kaivospiiriin aitaan. Tullon Lammassa eritasoinen alueen ja kaivospiiriin viille jäisi enemmän tilaa. Myös Lammassa ja Ruonissaan eritasoinen alueen tulee jättää kaivospiiriin sisälle. Poronhoitoajien kaikki eritasoinen tulee turvata

Edellä on haettu kaivospiiriin poronhoitoon aiheuttavaa haittaa. Paliskuntain yhdistys ja Muonon paliskunta katsovat, että kaivospiiriin aiheuttamia esteitä tulee huomioida haima paliskunnan poronhoitoon (PHI-2 §, Kaivospiiriin 3 §) ja tulee nähdä kaivospiiriin (PHI-2 §) 3 § mukaisesti eritasoinen kaivospiiriin myöntämisellä.

kaivospiiriin pinta-ala on noin 3000 ha.

Kuervitikon louhoksen osalta sovitaan paliskunnan kanssa räjäytyksistä esimerkiksi erotusajkaan.

Paliskunnan kanssa sovitaan korvauksista jotka koskevat laidunalueen pienenemistä ja muita haittoja.

Kaivosalue aidataan.

Kaivospiiriin lainsäätöä ei pienennetä, koska malmin maanalaisen jatke ulottuu alueelle. Kaivospiiriä aidataan kokonaisuudessaan toiminnan etenemisen mukaisesti. Laidunalueet pidetään poronhoitoikäisessä niin pitkään kuin mahdollista. Merkittävä osa kaivospiiriä jää laidunmaaksi pitkäksi aikaa. Katso päivitetty kaivospiiriin toimintojen kartta 0 - 10 v.

Toiminnat pyritään yhteensovittamaan ja haitat minimoimaan edellämainituilla keinoina.

Muistutus**Vastine**

. Emme kuulu ns. kaivospiiriin, mutta meitä huolestuttaa suunniteltu kaivokselta tuleva malmin hihnakuuljetin ja sen aiheuttamat pöly- ja erikoisesti meluhaitat. Mökiltämme olisi vain noin 150 metriä kohtaan, jossa kuljetin ylittäisi Äkäsjoen.

Äkäsjoen ylityskohdassa puusto suojaa hyvin hihnakuuljettimen pöly- ja meluvaikutuksilta. Kuljetin äänieristetään Äkäsjoen ylityskohdassa.

Tästä syystä toivon saavani jatkossa kaivosta koskevaa postia, kuten aikaisempinakin vuosina.

Rantakokko lisätty asianomaisten postituslistalle. Esittäjä on palauttanut kuljetinkyselynvastaus kaavakkeen.

-Aita seuraamaan maavallia, koska aita ja maavalli jäisivät metsänsuojajan näkymättömän, aita erikokoisi talojen maavallin välillä suojametsää parantaisi asumis viihtyvyyttä.Mölys poron hodon kannalta hyöly porot seuraavat aitaa ja liikkuvat kauempana tiestä.Mahdollistaisi suojametsän hoidon metsä paras äänisoija toimi myös käytännössä.

Aidan paikkaa tarkistettu, kts. päivitetty kaivospiirin toimintojen kartta Samoin edellisessä kartassa ollut keräilyvesien pumppaamo jää vallin taakse.

-Ympäristöarvio selostus lapely/85/07/04/2010 sivu 42/62 sivuilla vanha 1km turvareaja esitys joka tuhoaisi kylätä asumisedellytykset.

Suojavyöhykettä ei ole tulossa vaan suojavalli.

Kolarin kylän yhteismetsän osakskunta

Metsätaloudelle aiheutuva haitta korvattava riittävästi, mm. edellisen toimijan toimesta oli suunnitelmassa malminkuljettimeen rakennettavista aikkukalpaikoista metsäkoneille ja puutavara-autoille. Haittaa jää aikkukuljen jälkeenkin.

Hihnakuuljettimeen liittyvä kysely on toimitettu Kolarin yhteismetsälle.

Pro-Hydro Oy

Hannukainen Mining Oyn kaivospiirihakemuksessa vaietaan täysin siitä liiketoiminnasta, jota Pro-Hydro Kuorvaaran tilalla harjoittaa eikä Pro-Hydroa mainita kaivospiirihakemuksesta tehdyssä Tukesin yhteenvedossa kohdassa "Hankkeen vaikutusalueella olevat tahot". Kaivon edellä lausuttuun viitaten Pro-Hydro vaatii, että Turvallisuus- ja kemi-kaalivirasto ensisijaisesti hylkää Hannukainen Mining Oyn kaivospiirihakemuksen kokonaisuudessaan tai toissijaisesti rajoittaa kaivospiiriä siten, että Pro-Hydron omiste Kuorvaaran tila RN:o 48:10 (käinteistö-tunnus 273-402-48-10) jää kaivospiirin ulkopuolelle.

Kaivospiiri rajataan uudestaan Pro-Hydro Oyn kohdalta. Samalla alueen jälkihoitovelvoite jää Pro-Hydro Oy:lle. Toimintaedellytykset säilyvät ja toiminnan jatkumisesta tehdään erillinen käyttösopimus.

Muistutus**Vastine****Prokate Oy**

Tilan 273-402-48-22, Käpylä II maanomistajan edellyttämme, että mahdollinen uusi kaivospiiri ei saa loukata eikä häikäytä nykyistä ja tulevaa toimintaamme ko. alueella.

Prokate Oy on hankkinut em. alueen maa-ainesten hyödyntämistä ja jäostamista varten.

Yhtiömme on alueella mm. jäostettuja maa- ja kiviaineksia sekä voimassa olevia sopimuksia alueen käyttöä mm. kiviainestoitutuksiin liittyen.

**Muonion paikkunta, Destination Lapland, Jouin Kauppa, Yläksen ystävät,
Äkäslampolan kyläyhdistys, Yläksen matkailuyhdistys ry**

Prokate Oy voi käyttää tarvitsemiaan alueita niin kauan kuin siitä ei ole haittaa kaivostoiminnalle. Asiasta tehdään käyttösopimus ennen kaivospiiritoimitusta.

Kpl 2.2

Taloudellinen selvitys on toimitettu Tukesille.

Kpl 2.3

Vesienhallinta on kuvattu ympäristölupahakemuksessa ja sen liitteenä olevassa vesienhallintaraportissa.

Kpl 2.4

Rikkikiisuvaahdotus on perinteinen helposti hallittavissa oleva perusprosessi, joka toistetaan rikastamolla eri vaiheissa. Tällä varmistetaan että matalarikkiselle rikastushiekka-alueelle menevä rikkipitoisen materiaalin määrä on häviävän pieni.

Kpl 2.5

YVA-menettelyssä oli mukana vaihtoehtoisia rikastushiekan läjitysalueita. Luvitettava vaihtoehto on todettu ympäristölle vähiten haitalliseksi ratkaisuksi. ELY:n lausunnon mukaisesti ympäristölupamenettelyssä on täydennetty ja tarkennettu suunnitelmia edellytyiltä osin.

Kpl 2.6

Riskejä on tarkasteltu ympäristölupahakemuksessa. Ympäristölupahakemukseen on mallinnettu tulva-aallon leviäminen patosortumatilanteessa. Ympäristölupahakemuksessa on esitetty hankealueen hydrologiset ominaisuudet, joita on tutkittu kanattavuusselvitystä varten (SRK Consulting 2013)

Kpl 2.7

Tulppaloriski käsitellään tarkemmin kaivosturvallisuuslupahakemuksessa. Tukes määrittää vakuuden

Muistutus**Vastine**

Helsingin Yo:n tutkimus Hannukaisen ja Rautuvaaran pohjavesialueista ja -virtaamista on hyvin tiedossa ja sen tuloksia on käsitelty Yva:ssa ja ympäristölupahakemuksessa. Yva:ssa yksi vaihtoehto rikastushiekka-altaan sijoitukselle oli Hannukaisessa. Tästä luovuttiin pääosin juuri pohjavesimallinnustulosten perusteella ja sijoitus päätettiin Rautuvaaraan. Myös sivukivialueet Hannukaisessa on sijoitettu erityisesti käyttäen hyväksi pohjavesimallinnustuloksia. Aiheet käsitelty tarkemmin ympäristölupahakemuksessa.

Liite 2 , toimitettu 3.8. Tuokesiin. Pohjavesitutkimuksesta

Muistutus**Vastine****Vaskooli Vauhkonen Tunturiravintolat Oy**

Kaivosyhtiö ei ole aloittanut minnkäänlaista virallista kuulemistä mahdollisten haikankärsijän kanssa. Se vie lupakäsittelyä eteenpäin ilman edellä mainittuja lainmukaisia pakollisia kuulemisia. Täten katsotaan, että YVA:n luvan ehdot luvan myöntämiseksi eivät täyty ennen kuin Vaskooli vauhkonen Tunturiravintolat Oy:n kanssa on lunastussopimus.

muuta kiinteistöjen omistajia (yht. 17 kpl)

Neuvottelut ovat käynnissä edellisen toimijan kanssa tehdyn lunastussopimuksen jatkamisesta.

Kpl 2.1

Tukes päättää hankkeeseen sovellettavan lain

Kpl 2.2

Taloudellinen selvitys on toimitettu Tukesille.

Emoyhtiö Tapojärvi Oy:n kassavirta mahdollistaa valmistelu- ja lupavaiheen kustannukset. Investointivaiheessa tarvitaan ulkoista rahoitusta. Henkilöstöresurssit lisätään tarpeen mukaan ja asiantuntevia konsultteja käytetään riittävästi.

Kaivoksen tuleminen lisää työllisyyttä ja ympärivuotisia palveluita.

Ympäristölupahakemuksessa esitetyn mukaisesti toimittaessa

ympäristövaikutukset pystytään minimoimaan.

Hannukainen Mining Oy kuuluu kestävän kaivostoiminnan verkostoon ja toimii sen mukaisesti.

Kpl 2.3

ELY-keskus antanut lausuntonsa 26.7. 2016 jossa ei katso uutta YVA:a tarpeelliseksi, vaikutusarviot on päivitetty ympäristölupavaiheessa.

Kpl 2.4

Suoja-alueesta on haluttu luopua jotta vakituksilla asukkailla on mahdollisuus jäädä asumaan paikalle. Vaikutuksia voidaan lieventää suojavallilla.

Kpl 2.5

Kaivosyhtiö toimii lakien mukaisesti.

Muistutus

Vastine

Mielipide-Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry

Hannukainen Mining Oy:n tulee jättää uuden kaivoslain mukainen hakemus

Kaivospiirin laajuus ja puutteelliset selvitykset

Uraania ei ole tarpeeksi otettu huomioon

Kaivoshanke ei ole voimassa olevien kaavojen mukainen

Hakemuksessa ja kuulutuksessa ei kerrota milloin alueen valtaukset on tehty, joten jää epäselväksi, onko kaivospiirihakemus jätetty ajoissa.

Hakemuksessa ei ole liitteenä myöskään vanhan kaivoslain 23 § 7-kohdan edellyttämää kunnan lausuntoa.

Hakemuksessa ei kerrota mikä YVA-selvityksessä esitellyistä vaihtoehtoista on valittu ja miten YVA-selvitys on vaikuttanut vaihtoehtojen valintaan (vanha Kaivosl. 23 a §).

Apualueeksi ei ole merkitty purkupuutkea Muonionjokeen.

Kaivoksen vaikutukset alueen kehittämiseen

Tukes päättää hankkeeseen sovellettavan lain

kaivospiiriä on haettu tarpeelliselle alueelle. Tukes ei voi myöntää kaivospiiriä liian suurelle alueelle.

Vaikutusarviot on päivitetty ympäristölupavaiheessa.

Uraani ei ole rikastunut Hannukaisen malmiin eikä sitä kannata erottaa malmin. Uraanin esiintymisestä tehdään vielä yhteenveto ympäristölupahakemuksen täydennyksenä.

Vahvistetussa maakuntakaavassa alue on esitetty kaivostoimintojen alueena. Osayleiskaavan muutos ja asemakaavat ovat vireillä.

Valtaukset ovat voimassa niin kauan kuin kaivospiirihakemus on käsitellyssä.

Kunnalta on pyydetty lausuntoa, pyyntö on ollut hakemuksen liitteenä. Kunta on toimittanut lausunnon Tukesille.

On valittu YVA:n vaihtoehto 4. Tärkeimpänä perusteena on rikastushiekka-altaan ympäristöhaittojen minimointi.

Putki kaivetaan maahan ja alue on käytettävissä muuhun toimintaan.

Kolarin kunta on tilannut selvityksen kaivostoiminnan ja matkailun yhteensovittamisesta. Kaivosyhtiö katsoo että matkailutoimintojen ympärivuotinen kysyntä lisääntyy kaivoksen työllistävän vaikutuksen myötä. Paikallisten kanssa on neuvoteltu ja neuvotellaan toimintojen yhteensovittamisesta ja lievennyskeinoista porotaloudelle

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO, KAIVOSASIAT

Valtakatu 2,
96100 Rovaniemi

VASTINE Hannukaisen kaivospiirihakemuksen (K8126) muistutuksen täydennykseen , jätetty 30.8.2016

YVA-menettelyn yhtenä tarkoituksena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Tästä johtuen YVA-menettelyt ajoittuvat hankkeiden suunnittelun alkuvaiheeseen. Tällöin vaihtoehtotarkastelu on todellinen ja suunnittelu mahdollistaa uusia vaihtoehtoja. Hankkeen suunnittelun kehittyminen ei aiheuta uuden YVA-menettelyn tarvetta.

Hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista, ja tätä ympäristövaikutusten arviointia toteutetaan kaavoitus- sekä ympäristö- ja vesitalouslupamenettelyssä.

Kaivoksen suojavyöhykkeestä on haluttu luopua, jotta ihmisillä on mahdollisuus jäädä asumaan Hannukaisen kylään. Suojavyöhykkeestä luopumisen ympäristövaikutukset on arvioitu keväällä 2016 pöly- ja melumallinnusten avulla. Mallinnusraportteja käytetään ympäristöluvituksen ja kaavoituksen päätöksenteossa.

Melumallinnusraportin perusteella melulähteiden ja suojavallien oikealla sijoittamisella ja meluntorjuntatoimenpiteiden riittävällä mitoittamisella on Hannukaisen suunniteltu kaivostoiminta mahdollista toteuttaa siten, että toiminnasta aiheutuvat meluvaikutukset jäävät valtioneuvoston asettamien ulkomelun ohjearvojen alapuolelle.

Pölyn leviämislaskennoilla tarkasteltiin hengitettävien hiukkasten (PM10) päästöjen aiheuttamia vuorokausi- ja vuosipitoisuuksia maanpinnan tasolla ja niitä verrattiin ilmanlaadun raja-arvoihin.

Leviämislaskelmien mukaan suunniteltujen toimintojen pölypäästöt voivat vaikuttaa ilmanlaatuun lähimpien kiinteistöjen kohdalla. Ilmanlaatuvaikutukset eivät todennäköisesti ylitä ilman-

laadun ohje- tai raja-arvoja, mutta poikkeustilanteissa, esim. puuskittaisen ja kovan tuulen sekä pitemmän poutajakson aikana, voivat toiminnan aikaiset pölypäästöt ja pitoisuudet lyhytaikaisesti olla suurempia ja aiheuttaa viihtyvyyshaittaa, esim. pinnoilla tai lumessa näkyvänä kivipölynä. Kuitenkin vallitseva tuulen suunta on voimakkaasti suuntautunut pois päin asutuksesta ollen selvästi vallitsevana lounaasta, missä ei ole asutusta. Lähipölylaskeuma jää lähes kokonaan kaivospiirin alueelle.

Jos toiminnan aikana ilmenee todettavia haittoja, esimerkiksi pölyn tai melun muodossa, on toiminnanharjoittaja yksikäsitteisesti velvoitettu korvaamaan aiheutuneen haitan.

Torniossa 6.9.2016

Jouko Pakarinen

Päägeologi

Hannukainen Mining Oy

050 3373644

jouko.pakarinen@hannukainenmining.fi

Hannukainen Mining Oy on lähtenyt suojavallin suunnittelussa siitä, että Hannukaisen kylän asukkaat voivat jatkaa asumistaan vanhoilla asuinpaikoillaan.

He ovat sitä itse kovasti toivoneet ja esittäneet siitä kirjallisen toivomuksensa.

Sen perusteella on suunniteltu suojavalli, suunnittelukriteerit ovat lähteneet siitä, että vallista tehdään sellainen, että haitat jäävät niin pieniksi että normaali asuminen on mahdollista. Näin suunniteltuna vallista on tullut massiivinen , mutta tehokkaasti toimiva.

Jos kaikesta huolimatta haittoja todetaan, on lain mukaan asukkaalla mahdollisuus haitan ilmettyä saada korvausta haitasta tai jopa talonsa lunastettavaksi. Silloin käytetään pohjana normaalia arviointimenettelyä, missä huomioidaan tietenkin tehdyt korjaukset ja muu rakennuksen kunto.

Kysyjän ei tässä vaiheessa tarvi ottaa yhteyttä muihin viranomaisiin, sillä tähän kysymykseen voi ottaa kantaa sekä tulevassa kaavoituksessa että myös ympäristöluvan kuulutuksessa.

Näistä on kuulutukset nähtävissä kun ovat ajankohtaisia, sekä myös lähiasukkaille erillinen tiedotus nähtävillä olosta.

Molemmista aiheista järjestetään myös yleisötilaisuudet. Kaavoituksesta ensimmäinen tilaisuus on Kolarin kunnantoinmistolla 25.1.2017.

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO, KAIVOSASIAT

Valtakatu 2,
96100 Rovaniemi

VASTINE Hannukaisen kaivospiirihakemuksen (K8126) muistutuksen täydennykseen , jätetty 12.5.2017

Toimitetun muistutuksen täydennys sisältää pääosin ympäristölupahakemuksessa käsiteltäviä asioita.

Kaivoshankkeen ympäristölupahakemus on kuulutettu 15.5.2017 ja siihen mielipiteiden ja lausuntojen jättöaikaa on 29.6.2017 asti.

Tässä muistutuksen täydennyksessä viitattuihin ympäristöllisiin hakemuksen puutteisiin vastataan ympäristölupahakemuksen käsittelyssä, mikäli tulevissa lausunnoissa ja mielipiteissä niihin puututaan.

Vesitase on mielestämme oikein ja perusteellisesti laskettu ja tarkasteltu, sen on laatinut tähän erikoitunut tutkijaryhmä. Viranomaisen vaatiessa laskenta voidaan uudistaa.

Emme näe , että kemikaalihaittoja olisi vähätelty hakemuksen ympäristölupahakemuksen laatimisessa. Lisäksi syyskuussa 2017 tehtävissä GTK:n koerikastuksissa tutkitaan myös kemikaalikäyttöä ja jäämiä myös jätevirroissa, ja lisätieto hyödynnetään ympäristölupakäsittelyssä.

Riskiariossa on huomioitu patovahinkojen mahdollisuus ja vaikutukset asianmukaisesti.

Sivukivien läjitys happoa mahdollisesti tuottaviin ja tuottamattomiin on Hannukaisessa erityisen helppoa, sillä pääosa sivukivestä on kattokivenä olevaa monzoniittia tai dioriittia, jotka ovat erityisen helposti tunnistettavissa, louhittavissa ja läjitettävissä erilleen. Happoa mahdollisesti tuottavat sivukivet ovat näistä selvästi poikkeavia pyrokseenikarsia ja amfiboliitteja sijoittuen malmin välittömään läheisyyteen sekä katto- että jalkapuolella. Vesien liikkeet ja johtaminen läjitysalueiden ympäriltä ja alta on käsitelty erityisen tarkasti.

Hankkeen taloudellinen tarkastelu on tehty erityisen huolella ja lukuisia muuttujia tarkastellen. rautarikasteen maailmanmarkkinahinta tietenkin vaihtelee, ja kaikilla hintatasoilla hanke ei ole kannattava. Sen vuoksi avauspäätöstä tehdessä tilanne tarkastellaan ko ajankohdan hintatasolla ja visioilla. Lisäksi on muistettava, että rautarikasteen hinnan lisäksi tuotteena on myös kupari-

kultarikaste, jonka tuotto vastaa noin puolta rautarikasteen tuotantokustannuksesta. Herkkyys rautarikasteen hinnanmuutoksille ei ole siten niin suurta, kuin puhtaan rautarikasteen tuotannolla.

Hakijalla on kaivostoiminnan kustannuksista omassa toiminnassaan selkeät referenssit, joita on käytetty hyväksi teoreettisen taloudellisuustarkastelun yhteydessä

Lisäksi on huomioitava kannattavuustarkastelussa Hannukaisesta saatavan rautarikasteen korkea rautapitoisuus, 68 – 70 % Fe, mikä vaikuttaa tuotteen hintatasoon korottavasti verrattuna normaaliin raaka-aineiden pörssihinnoitteluun, perushinta on tuotteelle 62% Fe.

Torniossa 23.5.2017

Jouko Pakarinen

Päägeologi

Hannukainen Mining Oy

050 3373644

jouko.pakarinen@hannukainenmining.fi

LIITE 14

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 18.10.2017.**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: Puhelin: 029 56 42800

Faksi: Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.